

Νεοελληνική Γλώσσα Γενικής Παιδείας Γ΄ Λυκείου

« Διακήρυξη και πρόγραμμα δράσης της Βιέννης »

Η παγκόσμια συνδιάσκεψη για τα ανθρώπινα δικαιώματα αναγνωρίζει και δηλώνει ότι όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα απορρέουν από την αξιοπρέπεια και την αξία που είναι εγγενής στην προσωπικότητα του ανθρώπου , ότι η προσωπικότητα του ανθρώπου είναι το υποκείμενο των δικαιωμάτων του και των θεμελιωδών ελευθεριών του και ως εκ τούτου πρέπει να επωφελείται πλήρως και να συμμετέχει ενεργώς στην πραγμάτωση όλων αυτών των δικαιωμάτων. Υπογραμμίζει την υποχρέωση όλων των κρατών να προάγουν και να ενθαρρύνουν το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών για όλους , χωρίς διακρίσεις φύλου , φυλής , γλώσσας ή θρησκείας.

Καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα διαδραματίσει η δημοκρατία. Η δημοκρατία στηρίζεται στην ελεύθερα εκφραζόμενη βούληση των λαών να ορίζουν το πολιτικό , οικονομικό , κοινωνικό και πολιτιστικό σύστημά τους και να συμμετέχουν πλήρως σε όλες τις πλευρές της κοινωνικής ζωής. Σ' αυτό το πλαίσιο , η προαγωγή και η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο πρέπει να είναι οικουμενική και να μην υπόκειται σε κανέναν περιορισμό. Η διεθνής κοινότητα πρέπει να υποστηρίζει την ενίσχυση και προαγωγή της δημοκρατίας , της ανάπτυξης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλο τον κόσμο.

Παράλληλα , ο άνθρωπος είναι το κεντρικό υποκείμενο της ανάπτυξης. Ενώ η ανάπτυξη διευκολύνει την απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , η απουσία ανάπτυξης δεν μπορεί να προβάλλεται , για να νομιμοποιήσει τον περιορισμό τους , που αναγνωρίζονται διεθνώς. Τα κράτη πρέπει να συνεργάζονται μεταξύ τους , για να εξασφαλίσουν την ανάπτυξη και να εξαλείψουν τα εμπόδια στα οποία προσκρούει. Η διεθνής κοινότητα οφείλει να προάγει την ουσιαστική διεθνή συνεργασία για την πραγμάτωση του δικαιώματος της ανάπτυξης και την εξάλειψη των εμποδίων στα οποία προσκρούει. Για να υπάρχει συνεχής πρόοδος απαιτείται αποτελεσματική αναπτυξιακή πολιτική σε εθνικό επίπεδο , καθώς και ισότιμες οικονομικές σχέσεις και ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον σε διεθνές επίπεδο.

Τέλος , πρέπει να ενισχυθούν οι εθνικοί και διεθνείς οργανισμοί και τα προγράμματα για την προστασία των παιδιών. Είναι επιβεβλημένη η προστασία κυρίως των κοριτσιών , των εγκαταλειμμένων παιδιών , των παιδιών του δρόμου , των παιδιών που είναι θύματα οικονομικής εκμετάλλευσης , συμπεριλαμβανομένης της παιδικής πορνογραφίας , παιδικής πορνείας ή πώλησης οργάνων , των παιδιών που είναι θύματα νόσων , των παιδιών προσφύγων , καθώς και των παιδιών που υποφέρουν από ασιτία , ξηρασία και άλλες καταστάσεις ανάγκης. Πρωταρχικός , λοιπόν , στόχος της δραστηριότητας του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών στον τομέα των δικαιωμάτων του ανθρώπου είναι η εφαρμογή της Συνθήκης για τα Δικαιώματα των παιδιών.

ΘΕΜΑΤΑ

A) Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σ' ένα κείμενο 80 – 100 λέξεων.

(25 μονάδες)

B) 1. Σε μία παράγραφο 60 – 80 λέξεων να σχολιάσετε τη σχέση δημοκρατίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. (10 μονάδες)

2. Στην τελευταία παράγραφο να εντοπίσετε :

α) τα δομικά μέρη

β) τον τρόπο ανάπτυξης

γ) τον τρόπο πειθούς που κυριαρχεί

(5 μονάδες)

3. Να βρείτε τη συλλογιστική πορεία του επιχειρήματος που λανθάνει στη δεύτερη παράγραφο και να ελέγξετε την ορθότητά του. (5 μονάδες)

4. Για κάθε μια από τις ακόλουθες λέξεις να βρείτε ένα συνώνυμο και ένα αντώνυμο: ανάπτυξη, θεμελιωδών , εξάλειψη , προάσπιση , αποτελεσματική

(5 μονάδες)

Γ) Παραγωγή λόγου : Οι μαθητικές κοινότητες των Λυκείων της πόλης σας διοργανώνουν ένα διήμερο ενημέρωσης ευαισθητοποίησης και προβληματισμού των πολιτών σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις παραβιάσεις τους. Στα πλαίσια αυτής της εκδήλωσης και ως εκπρόσωπος του σχολείου σας να κάνετε μια εισήγηση αναφερόμενοι στα αίτια της καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εποχή μας και στο ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν οι νέοι απέναντι στη δυσάρεστη αυτή σύγχρονη πραγματικότητα. (περίπου 600 λέξεις)

(50 μονάδες)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A) Το κείμενο αποτελεί μέρος της διακήρυξης της Βιέννης που στόχο έχει την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πιο συγκεκριμένα η διακήρυξη αναγνωρίζει αναφαίρετα δικαιώματα και απαραβίαστες ελευθερίες του ανθρώπου , ενώ ταυτόχρονα τονίζει το χρέος του να γίνει αρωγός και συμπαραστάτης στον αγώνα της πραγμάτωσης και διασφάλισής τους. Η δημοκρατία θα αποτελέσει τη βασική προϋπόθεση , ώστε ο σεβασμός των δικαιωμάτων όχι μόνο να καταστεί επιβεβλημένη αρχή αλλά και οικουμενικά ισχύουσα αρχή. Η διεθνής συνεργασία και η οικονομική ανάπτυξη θα εντείνουν την επίτευξη του στόχου που θα πάρει σάρκα και οστά μόνο, αν καταφέρει ανάμεσα στα άλλα να πατάξει την κακοποίηση και εκμετάλλευση των απροστάτευτων ανά τον κόσμο παιδιών.

B)1. Η δημοκρατία αποτελεί αναντίρρητα βασική προϋπόθεση για την προάσπιση των ελευθεριών του ανθρώπου. Τις ελευθερίες αυτές κατοχυρώνει η διακήρυξη των Δικαιωμάτων της Βιέννης , για να διασφαλίσει ανάμεσα στα άλλα και τη δυνατότητα προσωπικής ευημερίας. Θα ήταν άδικο και απάνθρωπο να υπάρχουν περιορισμοί όσον αφορά το δικαίωμα του ανθρώπου στη ζωή. Το τελευταίο μπορεί να κατοχυρωθεί μόνο μέσα σ' ένα δημοκρατικό πολίτευμα, αφενός γιατί αποτελεί την αρτιότερη μορφή πολιτειακής οργάνωσης και αφ'ετέρου επειδή συνθέτει και πραγματώνει δύο κορυφαίες αξίες , την ελευθερία και τη δικαιοσύνη και δημιουργεί τις προσφορότερες συνθήκες για την πρόοδο και την ευδαιμονία ατόμων και κοινωνιών. Συνετό λοιπόν θα ήταν να θωρακίσουμε τα ανθρώπινα δικαιώματα και να τα προασπίσουμε στο όνομα της δημοκρατίας.

2. α)Θεματική πρόταση: «τέλος πρέπει...των παιδιών»

Σχόλια : «είναι επιβεβλημένη.. καταστάσεις ανάγκης»

Κατακλείδα « πρωταρχικός...των παιδιών»

β) αιτιολόγηση

γ) επίκληση στο συναίσθημα

3) παραγωγικός συλλογισμός: «η δημοκρατία...αλληλοενισχύονται» (1^η προκείμενη), «η προαγωγή ...οικουμενική» (2^η προκείμενη) , «άρα η διεθνής κοινότητα πρέπει να ενισχύσει την οικουμενικότητα της δημοκρατίας» (συμπέρασμα). Το επιχείρημα είναι έγκυρο , αληθές και άρα ορθό.

4)πρόοδος / οπισθοδρόμηση

βασικών / ανούσιων

αφανισμός / εμφάνιση

υπεράσπιση / παραβίαση

καρποφόρα / ατελέσφορη

Γ) Φίλες και φίλοι, αγαπητοί συμπολίτες,

νομίζω δε θ' απείχε πολύ απ' την πραγματικότητα κάποιος αν υποστήριζε ότι οι σύγχρονες κοινωνίες μοιάζουν μ' ένα θέατρο του παραλόγου, ιδιαίτερα στο ζήτημα που κουβεντιάζουμε. Όλοι μας μπορούμε ν' αντιληφθούμε τη σημασία που αποδίδουν οι σύγχρονες κοινωνίες στ' ανθρώπινα δικαιώματα. Η συνταγματική τους κατοχύρωση, οι διεθνείς οργανισμοί που είναι επιφορτισμένοι με την προστασία τους αλλά και η μεγάλη ηθικοπνευματική πρόοδος των τελευταίων δεκαετιών αποτελούν ισχυρότατα τεκμήρια αλλά και εχέγγυα της διάθεσής μας να ζήσουμε σε κοινωνικά περιβάλλοντα με αρμονία, γαλήνη και προπαντός ισοτιμία. Η ελπίδα αυτή όμως συνθλίβεται βάνουσα. Όλοι οι αγώνες των λαών για την κατοχύρωση και την εφαρμογή των ανθρώπινων δικαιωμάτων φαντάζουν σήμερα ατελέσφοροι. Η περιθωριοποίηση, οι διακρίσεις και η εκμετάλλευση ανθρώπων και ομάδων είναι η καθημερινή πραγματικότητα. Το δικαίωμα στη μόρφωση, οι ίσες ευκαιρίες και η ιδιωτική ζωή έχουν γίνει μαγική εικόνα. Ακόμη χειρότερα οι διώξεις των πολιτικών φρονημάτων, η στέρηση των ατομικών και συλλογικών ελευθεριών ακόμη και οι πόλεμοι είναι στην πρώτη γραμμή της καθημερινής ειδησεογραφίας. Και ας μη γελιόμαστε. Αυτά δε συμβαίνουν μόνο σε τριτοκοσμικές χώρες. Συμβαίνουν και στις πιο αναπτυγμένες, δίπλα μας, στη γειτονιά μας. Τα παιδιά μάλιστα φαίνεται ν' αποτελούν τον πιο "αγαπημένο" στόχο των απανταχού επιβουλευτών της ανθρώπινης ελευθερίας. Ο προβληματισμός για τα φαινόμενα αυτά γίνεται ολοένα και πιο έντονος και οι φωνές αγωνίας και αγανάκτησης πυκνώνουν διαρκώς. Η παρουσία όλων μας σήμερα νομίζω ότι το επιβεβαιώνει περίτρανα. Αξίζει λοιπόν να διερευνήσουμε την προέλευση αυτών των καταδικαστέων φαινομένων.

ΑΙΤΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

- Η πολιτική των υπερδυνάμεων. Οι υπερδυνάμεις είναι φορείς ισχυρών οικονομικών, στρατιωτικών και πολιτικών συμφερόντων και ενδιαφέρονται για την υλοποίηση αλλά και για τη διαίωσή τους. Στην προσπάθειά τους αυτή δεν έχουν κανένα φραγμό και κανένα εμπόδιο. Έτσι δε διστάζουν να προκαλέσουν πολέμους, να διασπείρουν απειλές και εκβιασμούς, να διεγείρουν έριδες και συγκρούσεις μεταξύ των λαών. Καταπιέζουν τους αδύναμους λαούς, τους εκμεταλλεύονται και τους στερούν τα θεμελιώδη δικαιώματά τους.

- Η τάση του ανθρώπου για κέρδος και η απουσία της ηθικής στην εποχή μας. Πολλοί συνάνθρωποί μας σκεπτόμενοι μόνο το προσωπικό κέρδος λειτουργούν αμοραλιστικά και απάνθρωπα. Δε διστάζουν να εκμεταλλεύονται τους ανθρώπους και ιδιαίτερα αυτούς που είναι οι πιο αδύναμοι. Έτσι μικρά παιδιά εκπορνεύονται ή δουλεύουν σε δουλειές με άθλιες συνθήκες και μηδενική αμοιβή. Επίσης πολλοί εργαζόμενοι πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης και απάνθρωπης μεταχείρισης ειδικά, αν ανήκουν σε κοινωνικές μειονότητες.
- Οι κακές συνθήκες διαβίωσης. Η ανεργία, η φτώχεια, η οικονομική κρίση αποτελούν από μόνες τους καταπάτηση των δικαιωμάτων μας. Παράλληλα, γεννούν ένα περιβάλλον πρόσφορο για κάθε μορφή αδικίας και εκμετάλλευσης. Γεννούν εγκληματικότητα, βία, αγανάκτηση και ανθρώπους χωρίς προσωπική αξιοπρέπεια – εύκολα θύματα του οποιουδήποτε για ένα κομμάτι ψωμί.
- Οι συνθήκες ζωής στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις. Οι γρήγοροι ρυθμοί ζωής και ο ανταγωνισμός δημιουργούν άγχος, φορτώνουν τους ανθρώπους με πίεση και ένταση, χάνεται η ψυχική ηρεμία και γαλήνη. Την ίδια στιγμή οι άνθρωποι ξεπουλάν την ελευθερία τους στα ράφια του καταναλωτισμού και οδηγούνται χωρίς αντίσταση στην αλλοτρίωση. Ταυτόχρονα η ανωνυμία και η απουσία του κοινωνικού ελέγχου γειμίζουν τις ανθρώπινες ψυχές με ανασφάλεια και φόβο και ακυρώνουν την ανθρωπιά και τη ζεστασιά στις σχέσεις.
- Η λειτουργία των πολιτικών ηγετών. Πολύ συχνά εμφανίζονται ανίκανοι να συλλάβουν το πρόβλημα και να το αντιμετωπίσουν δραστικά. Επίσης δεν τολμούν να κινηθούν για την επίλυση τέτοιων προβλημάτων, γιατί θα πρέπει να συγκρουστούν με ισχυρά συμφέροντα κάτι για το οποίο δεν έχουν το ανάστημα και το θάρρος. Δεν είναι λίγες και οι φορές που εκμεταλλεύονται αυτές τις συνθήκες ψηφοθηρικά κινδυνολογώντας ή υποσχόμενοι την άμεση επίλυσή τους.
- Η αδιαφορία των πολιτών για τα κοινά. Οι σύγχρονοι άνθρωποι, περισσότερο υπήκοοι παρά πολίτες, αδιαφορούν για όσα συμβαίνουν γύρω τους πιστεύοντας πως τέτοια φαινόμενα αφορούν μόνο άλλους ανθρώπους και άλλες κοινωνίες. Ιδιωτεύουν αποζητώντας τα προσωπικά οφέλη και αφήνουν περίσσιο χώρο στους επιτήδειους να δρουν ανεξέλεγκτα. Αντιδρούν μόνο, όταν και οι ίδιοι γίνουν θύματα, αλλά τότε είναι πολύ αργά.
- Οι Διεθνείς Οργανισμοί που είναι επιφορτισμένοι με την ευθύνη της προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων δεν επιτελούν το ρόλο τους σωστά. Έχουν μετατραπεί σε πειθήνια όργανα και φερέφωνα των ισχυρών και συμβάλλουν με την αδράνεια και την υποτέλειά τους στη διόγκωση του προβλήματος αφήνοντας στην τύχη τους εκατομμύρια ανθρώπους σε όλον τον κόσμο.
- Τα αυταρχικά καθεστώτα και οι αλαζόνες ηγέτες τους αποτελούν έναν διαχρονικό παράγοντα του προβλήματος. Παραβιάζουν τις ατομικές ελευθερίες, αναιρούν τα πολιτικά δικαιώματα, ασκούν βασανιστήρια, προβαίνουν σε παράνομες φυλακίσεις, διώκουν τις πολιτικές πεποιθήσεις και τους εκφραστές τους, δολοφονούν κλπ.
- Τα Μ.Μ.Ε. έχουν έναν ξεχωριστό ρόλο στο πρόβλημα. Χρησιμοποιούνται ως μοχλοί για την εξυπηρέτηση συμφερόντων. Αναιρούν την κρίση των ανθρώπων, τους χειραγωγούν και οδηγούν στη μισαλλοδοξία και το δογματισμό. Ακόμη συμβάλλουν στη μαζοποίηση του πολιτισμού και την αλλοίωση της εθνικής φυσιογνωμίας και ταυτότητας των λαών.

- Η συντηρητικοποίηση της κοινωνίας και των αντιλήψεων που οδηγούν τους ανθρώπους σε υιοθέτηση λανθασμένων συμπεριφορών όπως η ξενοφοβία, ο ρατσισμός και οι κοινωνικές διακρίσεις.

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ;

Οι νέοι αποτελούν το πιο αγνό, ευαίσθητο, ζωντανό και ριζοσπαστικό κομμάτι της κοινωνίας. Έχουν ιδανικά, αξίες και όραμα για το μέλλον και φυσικά δεν επιθυμούν ένα μέλλον ζοφερό και σκοτεινό όπως προδιαγράφεται σήμερα. Οφείλουν λοιπόν:

- Να αντισταθούν στα φαινόμενα αυτά και να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους.
- Να συγκρουστούν με τους κοινωνικούς μηχανισμούς και τις εξουσίες που καλλιεργούν τέτοια φαινόμενα και αποκομίζουν τέτοια οφέλη.
- Να πιέσουν τις πολιτικές ηγεσίες και να τις εξαναγκάσουν σε σύγκρουση με τα συμφέροντα που απεργάζονται τη συρρίκνωση των ανθρώπινων δικαιωμάτων.
- Να οργανωθούν σε μαζικά κινήματα και οργανώσεις.
- Να συνεργαστούν με τους νέους όλης της Ευρώπης και του κόσμου για να αναπτύξουν μία πανευρωπαϊκή και παγκόσμια εκστρατεία για την ευαισθητοποίηση και την κινητοποίηση όλων των λαών ενάντια στην καταστρατήγηση των δικαιωμάτων ανθρώπων και λαών.

Η ευθύνη αυτή των νέων είναι σίγουρα βαριά. Για να μπορέσουν να ανταποκριθούν με επιτυχία είναι ανάγκη να υπερβούν δυσκολίες που η πραγματικότητα ορθώνει μπροστά τους. Και δεν είναι μόνο τα μεγάλα συμφέροντα που δε θέλουν την ανατροπή. Είναι και οι ίδιοι οι νέοι που οφείλουν να απεγκλωβιστούν από τα σύγχρονα πρότυπα που επιβάλλουν την ατομικότητα απέναντι στη συλλογικότητα, το προσωπικό απέναντι στο συλλογικό συμφέρον, τον εφησυχασμό απέναντι στη δράση, το συντηρητισμό και το συμβιβασμό απέναντι στην αμφισβήτηση, το όνειρο και τη φαντασία. Οι νέοι σήμερα μπορούν να φέρουν την επανάσταση αρκεί να:

- διακρίνονται από ανοιχτό μυαλό, χωρίς δογματισμό και στερεότυπα
- συστρατευθούν και συμπορευθούν στον κοινό αγώνα χωρίς αποκλεισμούς και έριδες και να θυμούνται τα λόγια του Μακρυγιάννη: «Είμαστε εις το εμείς και όχι εις το εγώ».
- βρουν συμπάρασταση από τους ανθρώπους που δεν «λαδώνουν» τα γρανάζια των μηχανισμών της εξουσίας
- θωρακιστούν με ηθικές αξίες και ενδυναμωθούν με καλλιέργεια, γνώση και μόρφωση
- αποδέχονται τον έλεγχο και την αμφισβήτηση
- βρουν συμμάχους τους πνευματικούς ανθρώπους και τους δασκάλους τους
- μη δειλιάσουν και να μην ξεχνούν ότι μια χούφτα τρελών ήταν πάντα οι πρωτεργάτες οποιασδήποτε επανάστασης
- θέσουν αφειδώς τον εαυτό τους στον αγώνα τους, χωρίς ιδιοτέλεια και υστεροβουλία, πιστοί στα ιδανικά του εθελοντισμού
- να θυμούνται τα λόγια του μεγάλου Τούρκου ποιητή Ναζίμ Χικμέτ που λέει:

«Αν δεν καώ εγώ, αν δεν καείς εσύ, πώς θες να αλλάξουμε αδελφέ μου τον κόσμο»

Επιμέλεια: Πετρομελίδης Βασίλης, Ζερβός Σπύρος, Καραφώλα Έφη, Τσογκίδου Αλεξία, Ζίγρα Εύα